

Unge i danske yderområder: flyttemønstre, uddannelsesvalg og stedstilknytning

Karin Topsø Larsen

6.3.2013

UTA-udvalg

AALBORG UNIVERSITET

CRT

Fakta

- Ph.d. er en forskeruddannelse på 3 år ($\frac{1}{2}$ år undervisning, $\frac{1}{2}$ år selv på kursus, 2 års projekt)
- Start d. 1.12.12 – slut 30.11.2015
- Indskrevet ved Institut for Planlægning, AAU (forskergruppe Local and Regional Development – Anne Lorentzen)
- Ansat ved AAU – projektet sker i samarbejde med min faste arbejdsplads, Center for Regional- og Turismeforskning i Nexø.
- Finansiering:
 - 1/3 AAU
 - 1/3 CRT
 - 1/3 Region Nordjylland og Bornholms Regionskommune

Min baggrund

- Cand. mag i historie (RUC) + Minoritetsstudier (KU)
- 8 år i KBH: etniske minoritetsproblematikker/ politisk
- Bornholm 10 år siden – skift til uddannelse og udkantsområder
- Bornholms Akademi i 4 år
- Siden primo 2008 arbejdet som konsulent for Center for Regional- og Turismeforskning, evalueringer af uddannelsesindsatser, flytteanalyser
- Særlig opmærksomhed på erhvervsuddannelser / institutioner der udbyder erhvervsuddannelser

Overordnede problemstillinger - 1

- For mange unge får ikke en ungdomsuddannelse – der er brug for hver eneste kvalificeret ung på arbejdsmarkedet
- Unge fra udkantsområder, der ikke får en uddannelse, bliver ofte boende i lokalområdet
- Uddannelsesvalg: Nogle unge stiller spørgsmål: hvad kan jeg blive? Andre stiller spørgsmålet: Hvad kan jeg blive HER?
- Er der kønsmæssige mønstre? Motivationsforskelle?
- Nationalt steds-hieraki: nogle steder har ikke bare flere muligheder, men bliver også italesat som cool, in etc., mens andre er ”taber-steder”.
- Flyt fokus fra hvad det er den enkelte unge MANGLER til hvordan kan vi indrette uddannelsessystemet så vi opnår de nødvendige resultater?

Overordnede problemstillinger - 2

- Omstrukturering af uddannelsessystemet (større enheder, lokale udbud mere diffuse), manglende fokus på betydning af uddannelsessystemets geografiske fordeling
- Det er især erhvervsuddannelsessystemet, der er systemisk udfordret
 - mangel på praktikpladser, uddannelsesvalg i en ung alder, markedsmekanismer, taxameter
- Forudsætter uddannelseskapacitet også mobilitetskapacitet? (få øje på, italesætte)
- Hvilke strukturer skal være på plads for at øge antallet af unge, der kan gennemføre en erhvervsuddannelse?

Hypoteser: Push-pull

Karins forestillingsparade

Unge typologi	Motivation	Kapital/Kapacitet	køn
Unge der flytter	Motiveret af at ville flytte FRA Bornholm og TIL KBH	Forældre har netværk udenfor Bornholm, Forældres uddannelse? ((Vel-)uddannet og kreative typer)	Begge køn, nok mindre overvægt af piger
Unge der flytter	Motiveret af TILvalg af specifikke uddannelsesudbud	Forældre er (vel-) uddannet, har et vist netværk udenfor Bornholm	Primært piger, men også drenge
Unge der bliver og får en lokal uddannelse	Tilknytning til stedet, ser sig selv på lokalt arbejdsmarked	Høj lokal social kapital Er der reel kapacitet til at flytte???	Mest mænd, hvor mange?
Unge, der bliver, men får ikke en uddannelse	Lav motivation for livsvalg i det hele taget	Lav kapital på flere områder	Begge køn, dog primært mænd

Teoretiske rammer

- Uddannelsesgeografi (systemisk)
 - Det danske uddannelsessystem set fra et geografisk og human kapital matrix (hierarki, periferi, EUD)
- Krydsfelt mellem geografisk mobilitet (Individuelle valg)
 - (kapacitet til at flytte) og social kapital/mobilitet i uddannelsesvalg
- Oplevede stedsqualiteter i relation til uddannelsesvalg og motivationer (værdisætte stedet)

Metodiske tilgange

- Teoretiske rammediskussioner
- Det nationale uddannelsessystem set i en rummelig (geografisk) kvalifikationsramme, med særlig fokus på hvordan 4 case områder indgår i hierarkiet:
 - Bornholm + Jammerbugt, Frederikshavn, Thisted (RN)
- Etablere en empirisk baseline: Register data :
 - Tværsnit: 4 lokale arbejdsmarkeder: (erhvervssektor, højest gennemførte uddannelsesniveau, HVOR uddannet?)
 - Kortlæg de unge og deres uddannelsesveje gennem EUD systemet
- Indsamle kvalitative data om oplevede stedskvaliteter/uddannelsesvalg og motivationer (Survey + interviews)

Fokus på erhvervsuddannelserne

Forskellige uddannelsesmodeller:

(grundforløb-praktik-hovedforløb)

- SOSU – dimensioneret
- Landbrug (Rådgivning, skolehjem, praktikpladser)
- Produktion/ udvikling (eksporterende virksomheder)
- Bygge og anlæg (Lokale muligheder for at blive selvstændig)

Spørgsmål?
Input fra jer?

Tak for jeres opmærksomhed

AALBORG UNIVERSITET

CRT